

До разової спеціалізованої вченої ради
ДФ 41.884.106 Одеського державного
університету внутрішніх справ

ВІДГУК

**офіційного опонента кандидата юридичних наук, доцента
Назимко Олени Вікторівни на дисертацію
Чолака Віталія Дмитровича «Адміністративно-правове
регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на
деокупованих територіях», подану на здобуття ступеня доктора
філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Актуальність теми дисертації. Актуальність теми дисертаційного дослідження Чолака Віталія Дмитровича визначається необхідністю розвитку теоретико-методологічних засад адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, що виникають у процесі відновлення функціонування публічної влади на деокупованих територіях України.

У вітчизняній адміністративно-правовій доктрині питання забезпечення публічної безпеки та порядку традиційно досліджувалися крізь призму діяльності правоохоронних органів, реалізації поліцейської функції держави, функціонування сектору безпеки і оборони, а також механізмів захисту прав і свобод людини. Водночас процеси деокупації актуалізували необхідність перегляду усталених наукових підходів, оскільки відновлення державного суверенітету над деокупованими територіями супроводжується виникненням комплексу нових адміністративно-правових відносин, пов'язаних із забезпеченням стабілізаційних заходів, координацією діяльності суб'єктів безпеки та формуванням умов для подальшої реінтеграції населення цих територій в єдиний правовий простір держави.

Актуальність роботи посилюється і тим, що нормативно-правова база забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях перебуває у стані активної трансформації, а відповідна правозастосовна

практика лише формується. За таких умов особливого значення набувають наукові дослідження, спрямовані на виявлення системних зв'язків між окремими елементами механізму адміністративно-правового регулювання, визначення його структурних компонентів та вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення законодавства і діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки та порядку.

Таким чином, дисертаційна робота присвячена вирішенню актуального наукового завдання, що має важливе значення для подальшого розвитку науки адміністративного права, удосконалення механізмів публічного управління та формування сучасної концепції адміністративно-правового забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях України.

Дисертацію виконано з урахуванням положень Стратегії національної безпеки України (Указ Президента України від 14 вересня 2020 р. №392/2020); Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (Указ Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023); Стратегії розвитку Національної поліції України на 2026–2030 роки, та в межах науково-дослідних робіт Одеського державного університету внутрішніх справ «Пріоритетні напрямки розвитку реформування правоохоронних органів в умовах розгортання демократичних процесів у державі» (державний реєстраційний номер № 0123U103538), «Забезпечення адміністративно-правовими засобами прав і свобод людини і громадянина в Україні» (державний реєстраційний номер № 0125U001209).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні наукові положення, висновки і рекомендації, викладені в дисертації, обґрунтовано на належному рівні. Їх достовірність забезпечується визначеною методологією дослідження, логічною послідовністю викладу матеріалу, використанням комплексу загальнонаукових і спеціально-юридичних методів наукового

пізнання, які відповідають меті, завданням та предмету дослідження.

Обґрунтованість отриманих результатів підтверджується значною джерельною базою, що охоплює положення Конституції України, законів та підзаконних нормативно-правових актів, міжнародно-правових документів, актів стратегічного планування у сфері національної безпеки, а також наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, присвячені проблематиці публічної безпеки, правоохоронної діяльності та адміністративно-правового регулювання.

Важливим чинником, що забезпечує достовірність сформульованих висновків, є комплексний характер проведеного дослідження. Автор не обмежується аналізом окремих нормативних положень, а розглядає досліджувану проблематику крізь призму взаємозв'язку правових, організаційних та інституційних складових механізму забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях. Це дало змогу сформулювати цілісне уявлення про предмет дослідження та забезпечити належний рівень аргументованості запропонованих наукових положень.

Наукові висновки дисертанта є логічним результатом проведеного дослідження, ґрунтуються на критичному аналізі наукових підходів, чинного законодавства та практики діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки та порядку. Запропоновані рекомендації мають належне теоретичне підґрунтя та характеризуються практичною спрямованістю, що підтверджується їх впровадженням у науково-дослідну, правозастосовчу та освітню діяльність.

Наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає у новому вирішенні актуального наукового завдання щодо розроблення теоретичних положень та практичних рекомендацій до проблематики адміністративно-правове регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях.

За результатами проведеного дослідження автором сформульовано

низку наукових положень, які характеризуються науковою новизною. Зокрема, уперше розроблено авторські визначення понять «правове регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях», «суб'єкти забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях», «форми діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях», «методи діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях», «деокупована територія»; запропоновано трирівневу модель класифікації суб'єктів забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях та класифікацію напрямів їх взаємодії.

В дисертації також удосконалено підходи до систематизації загроз публічній безпеці та порядку на деокупованих територіях; наукові підходи до розуміння форм і методів діяльності публічної адміністрації та правоохоронних органів у постконфліктних умовах; теоретичні підходи до класифікації адміністративно-запобіжних заходів у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку. Дістали подальшого розвитку класифікація джерел правового регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях; наукові підходи до адміністративно-правового та організаційного вдосконалення діяльності суб'єктів забезпечення публічної безпеки та порядку; напрями вдосконалення взаємодії органів публічної влади, правоохоронних органів та інших суб'єктів у досліджуваній сфері.

Основні положення дисертаційної роботи опубліковано у 9 наукових працях, з яких: 4 наукові статті у наукових фахових виданнях України, 5 тез доповідей на науково-практичних конференціях.

Практичне значення результатів дисертації. Практичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що сформульовані автором наукові положення, висновки та рекомендації можуть бути використані у науково-дослідній діяльності, нормотворчому процесі,

правозастосовній практиці, а також в освітньому процесі закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців у галузі права, правоохоронної діяльності та публічного управління.

Зокрема, результати дослідження можуть бути використані під час подальшого вивчення проблем адміністративно-правового регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях, удосконалення законодавства у сфері діяльності суб'єктів сектору безпеки і оборони, розроблення програм відновлення та стабілізації деокупованих територій, а також при підготовці навчально-методичних матеріалів із дисциплін адміністративно-правового та правоохоронного спрямування.

Основні теоретичні положення, висновки та практичні рекомендації дисертації впроваджено у діяльність органів публічної влади, правоохоронних органів та закладів вищої освіти, що підтверджується відповідними актами впровадження. Зокрема, результати дослідження використано у науково-дослідній роботі Одеського державного університету внутрішніх справ (акт впровадження від 03.04.2026 р.), правозастосовчій діяльності Головного управління Національної поліції в Одеській області (акт впровадження від 30.03.2026 р.), а також у навчальному процесі під час викладання дисциплін «Поліцейська діяльність» та «Актуальні проблеми поліцейської діяльності» (акт впровадження від 02.04.2026 р.).

Дотримання академічної доброчесності. Аналіз змісту дисертаційної роботи та наукових публікацій автора дає підстави для висновку про дотримання здобувачем принципів академічної доброчесності. Дисертація містить належні посилання на використані нормативно-правові акти, наукові праці, статистичні матеріали та інші джерела інформації, що відповідає загальновизнаним вимогам академічної етики та чинним нормативним вимогам у сфері наукової діяльності.

За результатами аналізу дисертаційної роботи не виявлено ознак академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації чи інших порушень академічної доброчесності.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Загалом позитивно оцінюючи отримані результати дисертаційного дослідження В.Д. Чолака, підкреслюючи їх наукову та практичну значущість, водночас слід вказати на деякі зауваження та дискусійні положення, зокрема:

1. У тексті підрозділу 1.2 дисертації, присвяченому аналізу міжнародно-правових стандартів забезпечення публічної безпеки та порядку (с. 68-75), автором представлено ґрунтовне дослідження положень міжнародних договорів та загальновизнаних міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини. Разом із тим окремі висновки автора могли б бути додатково посилені шляхом ширшого залучення практики Європейського суду з прав людини. Зокрема, науковий інтерес становить аналіз рішень ЄСПЛ щодо меж дискреційних повноважень держави в умовах надзвичайних ситуацій, забезпечення публічної безпеки, застосування обмежень прав людини в інтересах національної безпеки та підтримання публічного порядку. Більш широке використання прецедентної практики ЄСПЛ сприяло б посиленню міжнародно-правової аргументації окремих положень дисертації.

2. У підрозділі 2.2 дисертації, присвяченому характеристиці форм і методів діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях (с. 130–152), автором запропоновано власні підходи до їх визначення та класифікації. Водночас окремі положення роботи дають підстави для висновку, що межа між формами та методами діяльності не завжди простежується достатньо чітко. Зокрема, окремі явища, які характеризуються як форми діяльності, одночасно містять ознаки способів реалізації владного впливу, що традиційно відносяться до категорії методів діяльності. У зв'язку з цим доцільним видається більш детальне обґрунтування критеріїв розмежування зазначених адміністративно-правових категорій з урахуванням існуючих доктринальних підходів.

3. У підрозділі 2.3 згадується використання підходу Community

Policing у сфері забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях (с. 166–167), де автор обґрунтовано наголошує на важливості партнерської взаємодії поліції та населення. Водночас аналіз зазначеної концепції має переважно загальнотеоретичний характер. Доцільним було б більш детально розкрити організаційно-правові механізми реалізації Community Policing саме в умовах деокупованих територій, а також конкретизувати особливості впровадження цього підходу в середовищі, що характеризується підвищеним рівнем безпекових ризиків та необхідністю відновлення довіри населення до державних інституцій.

4. Розглядаючи шляхи вдосконалення адміністративно-правових механізмів взаємодії суб'єктів забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях (підрозділ 3.2), автор пропонує прийняти підзаконні нормативно-правового акті – «Порядок взаємодії суб'єктів публічного управління на деокупованих територіях України» та «Порядок взаємодії правоохоронних органів щодо забезпечення публічного порядку та безпеки на деокупованих територіях України» (с. 198-200, 220). Проте при цьому не конкретизовано положення щодо видової приналежності пропонованих підзаконних нормативно-правових актів (з урахуванням частини другої статті 19 Закону України «Про правотворчу діяльність» стосовно ієрархії підзаконних нормативно-правових актів), а також кола органів державної влади, що можуть забезпечити їх розроблення та прийняття.

Разом із тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують загалом належного теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертаційне дослідження Чолака Віталія Дмитровича «Адміністративно-правове регулювання забезпечення публічної безпеки та порядку на деокупованих територіях» відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у

зкладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами), вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами), Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40.

З огляду на зазначене, автор дисертаційного дослідження – Чолак Віталій Дмитрович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:
доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Донецького державного університету
внутрішніх справ
кандидат юридичних наук, доцент

Олена НАЗИМКО